

janko" z nemškimi prevodom. Goethe je napisal o njej pohvalno oceno za list „Kunst und Alterthum“ l. 1827.

Slovani v stari Bitiniji. V „Izvestju ruskago arheologičeskago instituta“ je zanimiva razprava B. A. Pančenka „Pamjatnik Slavjan v Bitiniji VII. veka“. Pisatelj govori o novonajdenem pečatu slovanske vojne kolonije v Bitiniji, katero stavi v leto 650. po Krist. Politična uprava je predstavljala nekako administrativno celoto in je imela tudi samostojno vojaštvo.

Narodnosti na Ruskem. V „Ruskem Sobranju“ je dne 16. februarja predaval general Rittich o raznih narodnostih na Ruskem. Rusija nikakor ni jezikovno edinstvena država, kakor si mislimo mi južni in zapadni Slovani. Od vseh prebivavcev tega ogromnega carstva jih govori 66% slovanska narečja. Na samem Kavkazu živi množica različnih plemen, katera govorijo 77 narečij. General Rittich je obžaloval, da doslej Rusija ni skrbela dovolj, da bi porusila vse te narodnosti. Zlasti proti mohamedanskim plemenom in proti Nemcem se ni storilo dovolj. Zdaj mora ljudska šola popraviti, kar se je zamudilo. Predavatelj je pozival tudi k samoobrambi Rusov proti judom.

Boj na Kosovu. Kosovo polje, kjer je Turčin uničil staro srbsko kraljestvo, je zopet pozorišče krvavih bojov. Ko nam prihajajo poročila o ljuti borbi za svobodo, ki besni v Stari Srbiji in v Makedoniji, se spominjamo izdajstva na Kosovu, ki je podvrglo Turčinu Srbijo. Krasne narodne pesmi, ki nam opevajo te boje, je sedaj srbski pesnik Sr. J. Stojković združil v veliko epopejo: „Lazarica ili Boj na Kosovu, narodna epopeja v 20 pesama.“ Zbral je različne odlomke in jih združil v harmonično celoto.

Za učenje ruščine je izdal Nemcem profesor Oskar Aschbot „Rusko Antologijo“ z akcentuiranimi teksti in z besednjakom. Tako se učenci nauče iz knjige tudi ruskega naglasa, kateri je precej težak.

Srbski tisk. Učitelj pevanja na novosadski gimnaziji Izidor Bajič je začel izdajati „Srpski muzički list“. — Srbi so si osnovali dve novi tiskarni. V Budimpešti so ustanovili „Srpsko štamparijo Dositije“ s 600 delnicami po 50 K. V Zagrebu pa je osnovalo „Srpsko Kolo, društvo za izdavanje srpskih novina i knjiga“, tiskarno z osnovno glavnico 50.000 K v delnicah po 50 K.

Balkanska jezera. Balkan ni tako pust, kakor si ga predstavljamo mi, ki o njem kaj izvemo samo takrat, kadar poročajo časopisi o grozodejstvih, ki jih izvršujejo tam mohamedani. Med visokimi gorami so krasne, rodovitne doline. Balkan je preprežen z rekami in potoki, in ima mnogo krasnih jezer, katera bi od daleč privabljala tujce, ako jih ne bi zadrževal strah pred nesrečno turško vlado. „Srbska kraljeva akademija“ je izdala nedavno atlant profesorja dr. Jov. Cvijića, v katerem so zemljevidi makedonskih, starosrbskih in epijskih jezer. Glavna jezera

so: Ohridsko, Prespansko, Malo, Ostrovsko, Petrusko, Dojransko, Kostursko, Ardjansko, Amatovo, Tuzlubojsko in Janjinsko jezero ter Skadersko blato.

Oče stenografije, Fr. Ks. Gabelsberger, katerega umetnost se vedno bolj razširja, je sedaj, davno po svoji smrti, dobil zaslužen priznanje. Več kot sedemdeset mest je imenovalo po njem kako ulico, v rojstnem mestu Monakovem so mu postavili bronast spomenik, ustanovili „Gabelsbergerjev muzej“, in zdaj postavijo njegovo oprsje še v „Vežo slave“ (Ruhmeshalle) med najslavnejše može. Gabelsberger je bil rojen 9. febr. 1789 iz revne rodbine. Vzgojili so ga redovniki. V samostanskih šolah v Attelu in Ottobeuru je dobival prvi pouk. Vstopil je v državno službo in postal tajnik v notranjem ministrstvu. Ker je izprevidel, da sedanja naša mehanična pisava ne zadostuje vsem potrebam in da je zlasti prepočasna, je premišljeval, kako bi iznašel „brzopis“. Svoje novo pismo je preizkusil v bavarskem deželnem zboru in l. 1834. izdal svojo učno knjigo. Danes je njegov sestav prenešen že v vse kulturne jezike, seveda povsod primerno izpremenjen. Štejemo sedaj že skoro 2000 stenografskih društev z več nego 70.000 člani, brez neštevilnih drugih njegovih pristašev, ki umevajo naglo bežečo besedo ujeti in ohraniti na papirju.

Böhmische Autoren. Tvrška J. Otto v Pragi je začela izdajati obširno knjižnico z naslovom „Böhmische Autoren“. V njej bode priobčevala v dobrem nemškem prevodu najboljša češka književna dela. Prva knjiga bo obsegala Jiraskov zgodovinski roman „Psohlavci“.

Med Eskimi v Grönlandiji se je pojavil književnik Lars Möller, ki je otvoril v Sodthaabu tiskarno, pričel izdajati knjige in uvel tudi že fotografijo v Grönlandijo.

Vulkanizem in solčne pege. Veščaki so že davno trdili s precejšnjo gotovostjo, da je neka zveza med ognjeniki in med solčnimi pegami. Zapazili so neki paralelizem med obema prirodnima pojavoma že med leti 1818 in 1840. Od leta 1840. do 1875. so še bolj pazili in spoznali, da so ognjeniki na zemlji najbolj nemirni takrat, kadar je na solncu najmanj peg. L. 1901. je bilo število solčnih peg najmanjše v teku 28 let, torej v dobi sedmih period. Srednja doba med minimom in maksimom solčnih peg znaša namreč 11-13 let. Tudi Vezuv je bil jako nemiren v zadnjem času. Pozimi med l. 1900. in 1901. se je na njem dvignil 40 m visok strm bljuvalni stožec.

„Bibliothèque française.“ Poljski izgnanci v Parizu so pod vodstvom Mickiewiczem v Parizu ustanovili poljsko knjižnico, katera je vsled požrtvovalnosti poljskih rodoljubov narasla na 100.000 knjig. V njej so zbrali tudi mnogo dragocenih rokopisov. Ker so se razmere izpremenile, se je poljsko književno društvo v Parizu razšlo in zapustilo to knjižnico krakovski akademiji. Ta je sprejela te knjige